

Vanemuise Sümfooniaorkestri ja Vanemuise kontserdimaja hooaja avakontsert

---

**VANEMUISE SÜMFOONIAORKESTRI JA
VANEMUISE KONTSERDIMAJA HOOAJA AVAKONTSERT 2018**

14.09.2018 KELL 19 VANEMUISE KONTSERDIMAJAS

LUDWIG VAN BEETHOVEN
MISSA SOLEMNIS

YUKA YANAGIHARA (SOPRAN, JAAPAN/SAKSAMAA)

HELEN LEPALAN (METSOSOPRAN)

OLIVER KUUSIK (TENOR)

SIMON ROBINSON (BASS, SUURBRITANNIA/SAKSAMAA)

VANEMUISE SÜMFOONIAORKESTER JA OOPERIKOOR, TARTU NOORTEKOOR

DIRIGENT MIHHAIL GERTS

VANEMUISE TEATRI JA EESTI KONTSERDI KOOSTÖÖPROJEKT

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770–1827)
„Missa solemnis” soolokvartetile,
koorile ja orkestrile op. 123 (1823)

1. Kyrie
2. Gloria
3. Crédo
4. Sanctus
5. Agnus Dei

Kyrie eleison!
Christe eleison!
Kyrie eleison!

Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus
bonae voluntatis;
laudamus te,
benedicimus te,
adoramus te,
glorificamus te.
Gratias agimus tibi
propter magnam
gloriam tuam,
Domine Deus, Rex coelestis,
Pater omnipotens,
Domine Fili unigenite,
Jesu Christe,
Domine Deus,

Agnus Dei,
Filius Patris,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis!
Suscipe deprecationem nostram,
qui sedes ad dexteram Patris.
Quoniam tu solus sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus Altissimus,
Jesu Christe,
cum Sancto Spiritu
in gloria Dei Patris. Amen.

Crédo in unum Deum,
Patrem omnipotentem,
factorem caeli et terrae,

Issand halasta!
Kristus halasta!
Issand halasta!

Au olgu Jumalale kõrges
ja rahu maa peal
hea tahtega inimestele.
Me kiidame Sind,
me ülistame Sind,
me kummardame Sind,
me austame Sind,
me täname Sind
sinu suure au pärast.
Issand Jumal, taevane Kuningas,
kõigeväeline Jumal Isa;
Issand ainusündinud Poeg,
Jeesus Kristus.
Issand Jumal, Jumala Tall,
Isa Poeg,

kes Sa maailma patud ära
kannad, halasta meie peale,
kes Sa maailma patud ära
kannad, võta kuulda meie palveid,
kes Sa istud Isa paremal käel,
halasta meie peale.
Sest ainult Sina oled Püha,
ainult Sina oled Kõrgeim,
Jeesus Kristus,
koos Püha Vaimuga,
Jumala Isa kirkuses.
Aamen.

Mina usun ainsasse Jumalasse,
Kõigeväelisesse Isasse,
taeva ja maa,

visibilium omnium,
et invisibilium.
Et in unum Dominum
Jesum Christum,
Filiium Dei unigénitum.
Et ex Patre natum
ante omnia saécula.
Déum de Déo, lumen de
lumine, Déum vérum,
de Déo véro.
Génitum, non factum,
consubstatalem Patri:
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines,
et propter nostram salutem
descéndit de caélis.
Et incarnatus est
de Spiritu Sancto
ex Maria Virgine:
Et homo factus est.
Crucifixus étiam pro nobis:
sub Pontio Pilato
passus et sepultus est.
Et resurréxit tértia die,
secundum Scripturas.
Et ascéndit in caelum:
sédet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est
cum gloria, iudicare
vivos et mortuos:
cuius régni non erit finis.
Et in Spiritum Sanctum,
Dominum, et vivificantem:
qui ex Patre filioque procédit.
Qui cum Patre et Filio
simul adoratur, et
conglorificatur:

kõige nähtava
ja nähtamatu Loojasse.
Ja ainsasse Issandasse,
Jeesusesse Kristusesse,
Jumala ainusündinud Pojasse,
kes enne aegade algust
Isast on sündinud.
Jumal Jumalast, valgus
valgusest, tõeline Jumal
tõelisest Jumalast.
Sündinud, mitte loodud,
olemuselt üks oma Isaga,
kelle läbi kõik on loodud.
Meie, inimeste pärast
ja meie õndsuseks
on ta taevast tulnud,
Püha Vaimu läbi
Neitsist Maarjast
lihaks saanud
ja on saanud inimeseks.
Kes meie eest on risti löödud
Pontius Pilaatuse ajal,
kannatanud ja maetud.
Kolmandal päeval surnuist üles
tõusnud, nagu ütlevad pühad kirjad,
taevasse läinud,
istub Isa paremal käel
ja tuleb taas
oma kirkuses, kohut mõistma
elavate ja surnute üle, ning
Tema riigil ei ole lõppu.
Minu usun Pühasse Vaimusse
Issandasse, kes elu annab,
kes Isast ja Pojast lähtub,
keda koos Isa ja Pojaga
kummardatakse ja austatakse,
ning kes on kõnelenud

qui locutus est per Prophétas.
Et unam sanctam catholicam
et apostolicam Ecclesiám.
Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum.
Et expecto resurrectionem
mortuorum.
Et vitam venturi saéculi.
Amen.

Sanctus, Sanctus, Sanctus
Dominus Déus Sabaoth.
Pléni sunt caéli et térra
gloria tua.
Hosanna in excélsis.
Benedictus qui vénit
in nomine Domini.
Hosanna in excélsis.

Agnus Déi, qui tollis
peccata mundi:
miserere nobis.
Agnus Déi, qui tollis
peccata mundi:
dona nobis pacem.

prohvetite suu läbi.
Mina usun ühtainsat, püha,
üleilmset ja apostellikku Kirikut,
tunnistan ühtainsat ristimist
pattude andeksandmiseks,
ootan surnute ülestõusmist
ja igavest elu tulevasel ajastul.

Aamen.

Püha, Püha, Püha
on Issand, taevavägede Jumal.
Taevas ja maa on täis
Sinu kirkust,
hoosianna kõrges.
Kiidetud olgu, kes tuleb
Issanda nimel,
hoosianna kõrges.

Jumala Tall, kes Sa maailma
patud ära kannad,
halasta meie peale.
Jumala Tall, kes Sa maailma
patud ära kannad,
anna meile oma rahu.

Ludwig van Beethoveni elu viimasel kümnendil valmisid tema kaks suurteost – „Missa solemnis” („Pidulik missa”) D-duur op. 123 (1823) ja Üheksas sümfoonia d-moll op. 125 (1824). Neid teoseid on nimetatud kaksikõdedeks: kui esimeses püüdleb Beethoven Jumala poole, siis viimases inimlikkuse poole.

„Missa solemnise” kirjutas helilooja lootuses, et seda esitatakse suurejoonelise liturgia-muusikana pidulikul teenistusel ertshertsog Rudolphi (1788–1831) ametisseesadmise puhul Olmützi peapiiskopiks 9. märtsil 1820 Määrimaal. Rudolph, keiser Leopold II poeg, oli olnud Beethoveni kõige usinam klaveri- ja kompositsiooniõpilane ning tema kõige ustavam patroon alates 1809. aastast. Näib, et Beethoven hellitas lootust saada tema kapellmeistriks, ja see võis olla ka missa loomise ajendiks. Kuna aga Beethoveni loomeprotsess oli enamasti küllalt pikaldane, ei jõudnud ta tööga õigeaegselt valmis. Ta tegeles „Missa solemnise” kirjutamisega peaaegu viis aastat: Kyrie visandas ta 1819. aasta kevadel ning kogu partituur valmis 1823. aastal. Trükki jõudis teos 1827. aasta aprillis Mainzis (Schott) mõned päevad pärast helilooja surma.

„Missa solemnise” esiettekanne toimus 7. aprillil 1824 Peterburis Filharmooniaühingu heategevuskontserdil orkestri endiste liikmete leskede toetuseks. Sama aasta 7. mail kõlasid

Viinis missast Kyrie, Credo ja Agnus Dei **(ühendatuna pealkirja all** „Kolm suurt hüdni soolode ja kooriga”) *Kärntnertheateris* Michael Umlaufi juhatusel samal kontserdil koos Üheksanda sümfooniaga. See oli Beethoveni viimane menukas esinemine Viinis. Ta oli ise küll dirigendipuldis, lõi takti ja pööras partituurilehti, ent tegelikult juhtis muusikat kapellmeister, kes oli hoiatanud orkestrit ja koori osutamast kurdile heliloojale vähimatki tähelepanu. Kuulmata kontserdile järgnenud kiiduavaldusi publikult, pöörati Beethoven näoga saali poole, et ta näeks inimesi, kes seisid püsti, plaksutasid talle tormiliselt käsi ja viibutasid kübaratega.

Beethoven leidis, et vaid vanade meistrite (Palestrina, Bach, Händel) kunst on võimeline väljendama kõige siiramat ja sügavamat religioosset vaimsust. Tundes vajadust pöörduda samade allikate poole, võttis Beethoven „Missa solemnise” aluseks kooristiili, mis on võrreldav Palestrina ja Händeliga ja ühendab selle orkestri kirjaviisiga, mis ei toeta koori lihtsalt harmooniliselt, vaid aitab esile tõsta teksti. Üldse on Beethoven selles teoses pööranud tekstile väga suurt tähelepanu: tema biograaf Romain Rolland on öelnud, et helilooja on siin on piinliku täpsusega järginud „kõigi sõnade väikseimatki nüanssi”. Kõik eelmiste ajastute ja kaasaja muusika

elemendid on helilooja poolt suurepäraselt teosesse integreeritud. Kui näiteks Haydnil on muusikaline essents koondunud solisti kätte, siis Beethovenil mängib väga olulist rolli orkester. Mis puutub teose potentsiaalsesse liturgilisse kasutusse, siis on see oma mõõtmelt pigem kontserdisaali kuuluv teos.

Beethoven on nimetanud „Missa solemnist” oma kõige tähtsamaks tööks ja selle muusika väljendab helilooja sügavaimaid religioosseid tundeid. Üle 50-aastane Beethoven, kes oli selleks ajaks täiesti kurdistunud ning kelle tervis halvenes aastatega jätkuvalt, kirjutab ometi „Missa solemnise” partituurile „Mu Jumalale, kes pole mind kunagi hüljanud”. Ja teose lõpus olev palve *Dona nobis pacem* on tema sõnul palve nii välise kui ka sisemise rahu pärast.

Evelin Kõrvits

MIHHAIL GERTS

Mihhail Gerts on noorema põlvkonna üks väljapaistvamaid dirigente.

Hiljuti on ta edukalt debüteerinud selliste orkestrite ees nagu: NHK Sümfooniaorkester (Tokio), Osaka Filharmooniline Orkester, Berliini Saksa Sümfooniaorkester, Venemaa Rahvuslik Filharmooniline Orkester, Helsingi Filharmoonia Orkester, Bremeni Filharmoonikud, *Beethoven Orchester Bonn*, *Staatskapelle Weimar*, Stavangeri Sümfooniaorkester, Monte-Carlo Filharmoonia Orkester, *Orchestre National de Pays de La Loire*, *Orchestre National de Lille* jt. Ta on juhatanud teatrites: *La Fenice* (Veneetsia), *Teatro delle Muse* (Ancona), Mihhailovski teater (Peterburi), Valgevene Rahvusooper jt.

Aastatel 2007-2014 oli Mihhail Gerts Rahvusooper Estonia dirigent ja aastatel 2015-2017 Hageni (Saksamaa) teatri dirigent.

2014. aastal oli Mihhail Gerts Donatella Flicki nimelise dirigentide konkursi (London) ja Jevgeni Svetlanovi nimelise konkursi (Pariis) finalist.

Aastatel 2005-2007 oli Mihhail Gerts Eesti Rahvusmeeskoori dirigent.

Ta on lõpetanud Eesti Muusika – ja Teatriakadeemia doktorantuuri ning Berliini Hanns Eisleri nimelise Muusikakõrgkooli.

YUKA YANAGIHARA (sopran)

Jaapani sopran Yuka Yanagihara alustas laulukoolitust Okinawa Kunsti- ja Muusikakõrgkoolis (Jaapan) ja jätkas seda Berliinis Hanns Eisleri Muusikaakadeemias. Ta on osalenud erinevatel Gundula Janowitzi, Julia Varadi ja Thomas Quasthoffi ja lavastaja Peter Konwitschny meistrkursustel. Yuka Yanagihara on laulnud suuri sopranirole Donna Elvirast (Mozart) Micaëläni (Bizet). Ta on teinud koostööd erinevate lavastajatega nagu Anna-Sophie Mahler, Florian Lutz ja Sven Holm Berliini Ooperist. Yuka Yanagihara teeb regulaarselt koostööd ka Neuköllneri Ooperiga. Sageli töötab ta koos Ungari muusikateatri lavastaja David Martoniga. Ta laulis Martoni lavastuses „Lulu“ Staatsschauspiel'is Dresdenis ja mängis tema lavastuses „Don Giovanni. Keine Pause“ Sophiensaele'is ning „Rheingoldis“ Berliinis, Hannoveris, Dresdenis, Kopenhaagenis, Zürichis ja Barcelonas.

Yuka Yanagihara repertuaaris on: Pamina („Völflööt“, Mozart) Donna Elvira („Don Giovanni“, Mozart), Micaëla („Carmen“, Bizet), Mimi („La Bohème“, Puccini), Ännchen („Nöidkütt“, Weber), Olympia, Antonia, Giulietta ja Stella („Hoffmani lood“, Offenbach) Theatre Hebbelis, Berliinis ja Donna Elvira roll 2015 Teater Nisseys Tokyos (dirigent Junichi Hirokami). Ta on laulnud solistina Beethoveni 9. sümfoonia ja Mahleri 4. sümfoonia esitusel, samuti Orffi „Carmina Buranas“, Mozarti Reekviemis, Haydni oratooriumis „Loomine“ Jaapanis, Saksamaal ja Poolas. 2015 laulis ta Amina rolli „Somnambuulis“ (Bellini) Müncheni *Kammerspieles*.

2018 toimus Yuka Yanagihara debüüt Zerlinana Lyoni Ooperis (dirigent Stefano Montanari).

HELEN LEPALAAN (metsosopran)

Helen Lepalaan on lõpetanud Eesti Muusikaakadeemia ja täiendanud end Hollandis ning Saksamaal. Aastatel 2006–2008 oli ta ooperiteatri Opera Zuid solist Hollandis, kus lisaks muudele rollidele laulis ta peaosi Bizet' „Carmenis“, Massenet' „Tuhkatriinus“ ja Rossini „Sevilla habemeajajas“. Tema repertuaari kuuluvad ka Dorabella (Mozarti „Così fan tutte“), Kate Pinkerton ja Suzuki (Puccini „Madama Butterfly“), Maddalena (Verdi „Rigoletto“), Tšaikovski Polina („Padaemand“) ja Olga („Jevgeni Onegin“), Blanche (Prokofjevi „Mängur“), Toapoiss (Dvořáki „Näkineid“), Orlofsky (Straussi „Nahkhiir“), Carmela (de Falla „La vida breve“), metsosoprani soolod Raveli ooperis „Laps ja nõidus“ ning Debussy ooper-balletis „Püha Sebastiani ohverdus“. Lepalaane kontsertrepertuaari kuuluvad Berliози vokaaltsükkel „Suveööd“ (Hollandi Rahvusliku Noorteorkestriga, dirigent Ludovic Morlot), metsosoprani partiid mitmetes suurvormides. Ta on laulnud mitmetel nimekatel lavadel Saksamaal, Belgias, Hollandis ja Inglismaal, sh Amsterdami Concertgebouws, Walesi Rahvusooperis ja Heidelbergi Ooperifestivalil. Viimaste oluliste esinemiste hulka kuuluvad nimiroll Bizet' „Carmenis“ Heidelbergi Ooperifestivalil ja debüüt Opera Northis (2013, Sesto Mozarti ooperis „Tituse halastus“). Rahvusooperis Estonia on ta laulnud nimiosa Bizet' „Carmenis“ ja Händeli „Julius Cesaris“, Armidat Händeli „Rinaldos“ ja Tütart Hindemithi „Cardillacis“.

OLIVER KUUSIK (tenor)

Oliver Kuusik on õppinud laulmist Eesti Muusikaakadeemias (2000–2003, Virgilius Noreika klassis) ja Londoni *Guildhall School of Music and Drama* ooperistuudios (Rudolf Piernay klassis), kus kaitses magistriraadi 2006. Alates aastast 2008 on ta Rahvusooper Estonia solist. Kuusiku repertuaari kuuluvad: Faust (Gounod' „Faust“), Rodolfo (Puccini „Boheem“), Nemorino (Donizetti „Armujook“), August (T. Kõrvitsa „Liblikas“), Don Ramiro (Rossini „Tuhkatriinu“), Charles (Hindemithi „Pikk jõulueine“), Nicias (Massenet „Thaïs“ PromFest), Christian (Tambergi „Cyrano de Bergerac“), Mozarti Ferrando („Così fan tutte“), don Ottavio („Don Giovanni“, Manchesteris ja Londonis), Tamino („Võlflööd“) ja Basilio („Figaro pulm“), Rinuccio (Puccini „Gianni Schicchi“), Händeli Sextus („Julius Caesar“) ja Goffredo („Rinaldo“), Wagneri Walther („Tannhäuser“) ja Tüürimees („Lendav hollandlane“), Peter Quint ja Proloog (Britteni „Kruvipööre“, Tallinna Birgitta Festival 2008), Alfred (Straussi „Nahkhiir“), Beppe ja Arlekiin (Leoncavallo „Pajatsid“), Freddy (Loewe' „Minu veetlev leedi“), Paater (Leigh „Mees La Manchast“). Neist Londonis: Fenton (Verdi „Falstaff“), Polidoro (Mozarti „Teeseldud lihtsameelsus“), Elutark (Hindemithi „Sinna ja tagasi“), Torquemada (Raveli „Hispaania tund“), Edwin (Gilbert ja Sullivan „Trial by Jury“ rahvusvahelisel Gilbert ja Sullivan festivalil, UK), Brighella (Jonathan Dove'i „Väike roheline pääsuke“, esietendus UK-s). Ta on osalenud Fleishmani ooperi „Rotchildi viiul“ plaadistamisel (koos Liverpooli Kuningliku Sümfooniaorkestriga) ning laulnud Enjolras'i osa Schönberg/Boublil' muusikalis „Hüljatud“. Hinnatud kammer- ja oratooriumisolistina on Oliver Kuusik laulnud tenoripartiisid mitmetes suurvormides, sh Händeli „Messias“, Haydni „Loomine“, Mozarti „Reekviem“, Beethoveni Üheksas sümfoonia jpt. Ta on andnud kontserte nii Eestis, Lätis, Soomes, Rootsis, Norras, Taanis, Venemaal, Saksamaal, Prantsusmaal, Kanadas, USA-s kui ka Inglismaal.

Oliver Kuusik on pälvinud mitmeid auhindu: esikoha eesti laulukonkursil „Noor laulja“ (2002) ja Hendrik Krummi nimelisel lauljatevõistlusel (2006), II auhinna Tiit Kuusiku lauluvõistlusel 2001 ning III auhinna ja eripreemia saksa muusika esituse eest V Klaudia Taevi nimelisel rahvusvahelisel ooperilauljate võistlusel (2007), talle on omistatud ka Marje ja Kuldar Singi nimeline auhind „Noor muusik“ (2005). 2008. aastal pälvis ta Eesti Teatri aastaauhinna osatäitmise eest Britteni ooperis „Kruvipööre“. 2009. aastal valiti Oliver Kuusik rahvusvahelise konkursi „Jeunes Ambassadeurs Lyriques“ (Kanada) laureaadiks. Samal aastal anti talle kristallkingakese rändauhind vokaalse ja lavalise arengu eest ning seoses esiletõusuga Mozarti ooperis „Così fan tutte“, Massenet' ooperis „Thaïs“ ning Donizetti ooperis „Poliuto“. Aastatel 2011 ja 2015 pälvis Kuusik SEB publikupreemia. Ta on teinud koostööd järgmistega: Neeme Järvi, Paolo Olmi, Eri Klas, Nicholas Kok, Carlos Spierer, Anthony Legge, Clive Timms, Vassily Petrenko, Arvo Volmer, Tõnu Kaljuste, Risto Joost, Olari Elts, Andres Mustonen jpt. Oliver Kuusik on esinenud ka teiste truppide koosseisus, sh Clonter Opera Company ja European Opera Center Trust Suurbritannias, astunud üles oratooriumi- ja kammerlauljana mitmel pool Euroopas.

SIMON ROBINSON (bass-bariton)

Simon Robinson on mitmekülgne bass-bariton, kelle repertuaaris on valikuid barokkmuusikast kuni klassikalise, romantilise ja kaasaegse muusikani. Ta õppis laulmist Berliini Kunstide Ülikoolis prof Robert Gambilli ja teiste juures.

Simon Robinson on esinenud juhtivate dirigentide ja lavastajate käe all kogu Euroopas. Nende hulgas on Helmut Rilling, Rene Jacobs, Christopher Molds, Christian Curnyn, Stephan Schulz, Mihhail Gerts, Andrea Marchiol, Christophe Rousset ja Raphael Pichon.

Ooperlauljana tegi ta debüüdi aastal 2011 Mercury rolliga Cavalli ooperis „La Calisto“ Innsbrucki varajase muusika festivalil. 2012. aastal laulis ta nimiosa ooperis „Il califfo di Bagdad“ Bettina Rohrbeki juhitud Kieli Riikliku teatri esietendusel. Ta on esitanud Händeli ooperit „Susanna“ Ifordi ooperifestivalil ja Rameau' ooperit „Nais“ koos Aldeburgh Promsiga Inglismaal. Tema Mozarti repertuaar sisaldab Leporello rolli „Don Giovanni“ ja Don Alfonso oma „Così fan tutte“ Aldeburghi festivalil.

Aastal 2015 saatis teda suur edu rahvusvahelisel Telemanni festivalil Händeli / Telemanni ooperi „Otto“ nimiosas Magdeburgis asuvas Riigiooperis. Teised etendused toimusid Prantsusmaal Metzis asuvas Arsenalis ja *Grand Théâtre de la Ville's* Luxembourgis.

Juunis 2015 debüteeris ta Bavaria Riigiteatris Monteverdi „L'Orfeo“, mis oli osa Müncheneri ooperifestivalist (kunstiline juht Christopher Molds). 2017 aasta juunis debüteeris Simon Robinson Würzburg Mozarti festivalil Leporello rollis Mozarti „Don Giovanni“ (dirigent Wolfgang Katschner). Simon Robinson on andnud arvukalt kontserte, teinud Helmut Rillingiga Bachi-tuuri Saksamaal ja Tšiilis; esitanud Bachi kantaate; Beethoveni 9. sümfooniat, Brahmsi Saksa reekviemi Konzerthaus Berliinis; Mahleri „Lieder eines fahrenden Gesellenit“ Berliini Sümfooniaorkestriga, Dvořáki Stabat Materit Leipzgis, Mozarti „Reekviemi“ Berliini Staatskapelle ja Tallinna Kammerorkestriga.

Hiljuti tegi Simon Robinson debüüdi Zürichi Tonhalle orkestriga; esitas Händeli „Messiast“ nii Händeli festivalil Halles kui vanamuusikapäevadel Regensburgis, Bach „Johannese passiooni“ (dirigent Raphaël Pichon), ja Haydni oratooriumi „Loomine“ Läti Riikliku Sümfooniaorkestriga Nicolas Finki juhatusel.

Vanemuise Sümfooniaorkester 110!

VANEMUISE SÜMFOONIAORKESTER 110!

Ehkki 1906. aastal valminud uues uhkes hoones tegutsema hakanud kutselisse Vanemuise teatrisse selle juht Karl Menning asjaarmastajalikul tasemel esitatud muusikateatrit ei lubanud (mis õppinud muusikute vähesuse tõttu oleks olnud paratamatu), sai jalad alla professionaalne Vanemuise orkester dirigent **Samuel Lindpere** juhatusel. Kollektiivi esimene kontsert oli **7. mail 1908**. Siit sai alguse Vanemuise kuulus suviste aiakontsertide traditsioon, mis 1911–1923 Juhan Aaviku peadirigeerimisel kandis endas missiooni tutvustada eestlaskonnale maailma orkestrimuusikat kogu selle mitmekesisuses. Ainuüksi 1912. aasta suvel kanti ette kõik Beethoveni sümfooniad, v.a viimane, 9. Hämmastaval kombel oli tollest perioodist just Vabadussõja lõpul ning omariikluse algaastail rekordarv kontserte (hooajal ligi sada), kuulajaid (1920. aasta suvel 50 000) ning koosseis suurim (1920. a 50 mängijat). Ja ehkki nii neil kui järgnevail aastail teatris dirigendina töötanud **Juhan Simm** (1914–1941) püüdis ja pingutas, hakkas 1920-ndatel aastatel kontsertidega seonduv (erinevate probleemide

tõttu) allamäge veerema – repertuaar lahjenes, kuulajate hulk vähenes ja ka esitustase oli sageli problemaatiline.

Murrang Vanemuise, sealhulgas teatri muusikaosa ajaloos oli 1935. aastal, kui vahetus teatri juhtkond ning Juhan Simmi kõrvale tõusis dirigendiks **Eduard Tubin** (1930–1944). Tublisti tõusis muusikalavastuste üldine esitustase, aga peale selle juurutas Tubin igakuise talviste sümfooniakontsertide tava. Need jätkusid regulaarselt ka Saksa võimu ajal 1941–1944, mil abijõududena oli orkestris Wehrmachi ohvitseri. Esitav repertuaar oli laiahaardeline tänu juba varem teatri väga mahukaks kasvanud noodikogule.

Pärast II maailmasõda oli kogu Vanemuise kollektiiv, sealhulgas orkester, aastaid väga raskes olukorras, kuna puudus oli kõigest, eriti aga õppinud muusikutest. Dirigent **Jaan Hargelil** (1944–1966) tuli juhatada erineva ettevalmistusega (osalt ettevalmistusetagi) muusikuid. Ka noodikogu oli sõjatules hävinud. Ometi tegutseti entusiastlikult ning suudeti anda publikule aastateks meelde jäänud etendusi. Orkestri ees seisis neil aastail veel Raivo Kursk (1943–1949) ning Aleksei Dolgušin (1945–1951).

Uus tõus algas **Erich Kõlari** dirigenditööle tulles (1957–1984, vaheajaga). Tema kõrval oli ametis pikka aega **Valdeko Viru** (1969–1991). 1960–1970-ndad olid Vanemuisele kogu tema senise ajaloos suurimad menükümnendid. Tasapisi täienes solistide koosseis, olles 1960-ndatel aastatel rikkam kui iial varem. Repertuaar oli mitmekesine ja huvitav, nii klassikalisemad-traditsioonilisemad kui moodsamad teosed olid üldiselt publikurohked ning kriitika positiivne nii Eestis kui välisesinemistel. Kui 1970 sai valmis uue maja kontserdisaal, suurendati ka orkestrit ning dirigent **Endel Nõgene** eestvõttel (1974–1999, vaheajaga) elavnes kontserttegevus; 1975 asutati tema initsiatiivil Vanemuise kammerorkester. 1985–1987 oli teatri peadirigent Toomas Kapten.

Vanemuise sümfooniaorkester annab teatri muusikalavastustes osalemise kõrval jätkuvalt sümfooniakontserte ning alates 1990-ndate keskpaigast on kriitika saanud kollektiivi pidevalt kiita. Stabiilselt töötas sellal siin dirigendina **Lauri Sirp** (1993–2015), episoodilisemalt olid teatri muusikajuhi ja peadirigendi ametis **Mihkel Kütson** (1999–2004 ja 2008–2011), **Hendrik Vestmann** (2004–2006) ja **Toomas Vavilov** (2006–2007). 2011. aasta septembrist on teatri ja orkestri muusikajuht ja peadirigent **Paul Mägi**. Alates 2006. aastast tehakse koostööd Deutsche Musikrati Dirigentenforumiga, korraldatud on Eri Klasi ja nüüd Paul Mägi dirigeerimise meistriklasse ning on esinetud välismaal (Saksamaal, Rootsis,

Lätis jm). Samuti on välja antud plaate (Camille Saint-Saënsi, Anton Bruckneri, Artur ja Villem Kapi, Eduard Tubina, Eino Tambergi, Ester Mägi muusikaga). Kriitika on ära märkinud orkestri huvitavaid kavu (Vanemuise etteaste [võib] kokku võtta järgmiselt: keskmisest julgema repertuaarivaliku poolest vaieldamatult „veni, vidi, vici“ – Sirp, 26.05.2017); samuti erakordseid õnnestumisi kontsertidel, sh uues, jazzivaldkonnas („Ilmselt poleks Eduard Tubin ka oma kõige idealistlikumas unistuses osanud ette kujutada, millise fiilinguga jazzikontserdi on tema juhitud kollektiiv võimeline kunagi kauges tulevikus andma. [---] Kuuldavasti polnud publik vaimustuses mitte ainult kodusaalis, vaid muusikuid tänati erakordselt sooja aplausi ja korduva püsti tõusmisega suisa pealinnas.“ – Muusika, 2017/12).

Virge Joamets

Vanemuise Sümfooniaorkester

Kunstiline juht ja peadirigent Paul Mägi

Kontsertmeister Robert Traksmann

I viiul Laura Miilius, Andri Annus, Susann-Elisabeth Kisla, Maria Lepnurm, Evelin Tammiku,

Vitalij Regensperger, Silja Peedo, Katrin Ojam, Anne Vellomäe, Helena Valpeteris

II viiul Anna Samsonova, Vlad Campean, Sirli Laanesaar, Lucia S. Alfonso, Žanna Toptši, Hille Niilisk,

Juan J. Restrepo, Silja Peedo, Triinu Raudver

Viola Kadri Rehema, Svetlana Nukka, Hanno-Mait Maadra, Niina Mets, Merike Ots, Tiina Enniko

Tšello Lauri Sõõro, Enno Lepnurm, Heli Ilumets, Olga Raudonen, Marina Peleševa, Andreas Lend

Kontrabass Linda Viller, Aivar Eimra, Jaanus Siniväli, Jaanus Roosileht

Flööt Karina Vološina, Marion Strandberg

Oboe Anna Šulitšenko, Anastasiia Cherniak

Klarnet Margus Vahemets, Heimo Hodanjonok

Fagott Kulvo Tamra, Johanna Tuvi, Elle Fuchs

Trompet Priit Rusalepp, Karl Vakker

Metsasarv Jan Pentšuk, Hannes Metssalu, Kristiina Luik, Marie Jaksman

Tromboon Kait Tiitso, Rain Kotov, Tõnu Pärtin

Löökriistad Valdeko Vija

Orel Kadri Toomoja

Vanemuise ooperikoor

Koormeister Piret Talts

Kontsertmeister Katrin Nuume

I sopran Merle Aunpuu, Helen Hansberg, Kaja Ilmjärv, Milvi Luik, Helen Nõmm, Luule Veziko

II sopran Elin Kaiv, Siiri Koodres, Marika Villemson, Anne Vilt

I alt Katrin Kapinus, Eve Kivisaar, Kristel Oja, Inge Öunapuu

II alt Aime Roosileht, Liina Tordik-Karp

I tenor Rainer Aarsalu, Matis Merilain, Edgar Mikkel, Oliver Timmusk

II tenor Ivar Saks, Tarmo Teekivi

Bariton Endel Kroon, Alo Kurvits, Risto Orav, Elmar Pool, Ruudo Vaher

Bass Artur Nagel, Andres Ross, Uku-Markus Simmermann

Tartu Noortekoor on asutatud 1983. aastal. Koori liikmeteks on peamiselt Tartus õppivad üliõpilased, kõrgkoolide vilistlased ja gümnasistid. Lisaks kontserttegevusele Eestis on esinetud paljudes välisriikides ning 22 korda on osa võetud rahvusvahelistest konkurssidest. 2017. aastal saavutati III koht segakooride kategoorias Tallinna rahvusvahelisel koorikonkursil ning 2018. aasta suvel I koht Vilniuse rahvusvahelisel koorikonkursil „Laudate Dominum“. Koostöös Vanemuise teatri sümfooniaorkestri ja ooperikooriga on koor Tartus ja mujal Eestis ette kandnud mitmeid suurvorme, neist viimastel aastatel Brahmsi „Saksa reekviem“, Dvořáki „Stabat Mater“, Mendelssohn-Bartholdy „Elias“, Tobiase „Johannes Damaskusest“ ja Gounod’ „Messe solennelle de Sainte Cecile“. 2017. aastal esitati koos TÜ Kammerkoori ja Vanemuise sümfooniaorkestriga Puccini „Messa di Gloria“ ning koos Politsei- ja Piirivalveorkestriga, Politseisegakooriga „Chorus Menticum“ ja Politsei- ja Piirivalve segakooriga „Akord“ Saint-Saëns’i „Jõuluoratorium“. 2018. a suvel esitati Eesti Segakooride Liidu suvekooli raames Kangro „Missa süütult hukkunud eestlastele“ koos üle-Eestilise Noorte Sümfooniaorkestriga. Osaletud on Vanemuise teatri lavastustes „Aida“, „Trubaduur“, „Detektiiv Lotte“ ja „Ruja“. 2018. aasta kevadel tähistas koor 35. sünnipäeva kontsertidega Tartus ja Tallinnas. Juubeli puhul anti välja CD pealkirjaga „Lend“. Tartu Noortekoor on pälvinud Eesti Kooriühingu

aasta koori nimetuse ja kahel korral Tartu kultuurikandja auhinna. Koori dirigendid on Riho Leppoja, Kadri Leppoja ja Markus Leppoja, hääleseadjana töötab Vivian Kallaste.

Koori tegevusest annab ülevaate koduleht aadressiga tartunoortekoor.ee

Sopran Carol Maask, Eliis Simson, Elis Mets, Kristel Laikask, Maria Maloverjan, Merike Puura, Hedvig Liblikas, Aljona Karpuhhin, Amaranta Lill Põld, Anna Weidebaum, Annika Liiv, Hiie Vill, Kadri Kuusk, Kaie Kärssin, Tuuli Triin Truusalu, Maret Sõmer

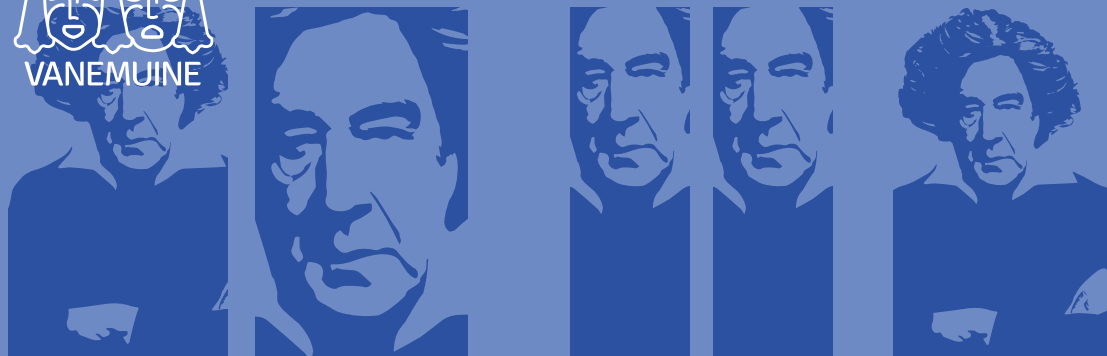
Alt Martha Rattus, Ines Anett Nigol, Kärt Käämbre, Doris Käämbre, Kristin Petersel, Anni Luht, Liina Uiibo, Kristi Kaldmäe, Maarja Mustimets, Liisa Rätsep, Kaari Koch, Kertu Laherand, Karen Grünberg, Rebeca Žukovits, Henriette Liis Meeliste

Tenor Andreas Jõesaar, Tambet Ott, Marc David, Markus Punnar, Andry-Sten Tõru, Mikk Kaasik, Calvin Pärn

Bass Daniel Kütt, Joel Jakob Koel, Andres Traks, Markus Veinla, Andreas Vija, Gregor Pruunsild, Juhan Jasper Jagomägi, Meelis Pihlap, Richard Leppik, Mihkel Ots, Karl Aleksander Sirp

149. HOOAEG

33 variatsiooni

DRAAMA BEETHOVENI KIRGLIKUST LOOMEPALANGUST
JA ÜHEST TEMA ELULÕPU OLULISEMAST TEOSEST

AUTOR MOISÉS KAUFMAN — LAVASTAJA HEITI PAKK — KUNSTNIK MAARJA MEERU
VIDEOKUJUNDAJA JUHO PORILA — HELIKUJUNDAJA ARDO RAN VÄRRES
VALGUSKUJUNDAJA IMBI MÄLK — LIIKUMISJUHT MARIKA AIDLA
OSADES MARIKA BÄRABANŠTIKOVA — MARIAN HEINAT — RAGNE PEKAREV
GUIDO KANGUR (EESTI DRAAMATEATER) — KARL LAUMETS — JÜRI LUMISTE
MARGUS JAANOVITS — ANDRÉ HINN

ESIETENDUS 6.10 VANEMUISE VÄIKESES MAJAS

Konverentsi- ja peokeskus

seminaridest pidulike bankettideni

Hotell linna südames

205 mugavat tuba, suurepärase vaade ja rahulik miljöö

Restoran vaatega Emajõe

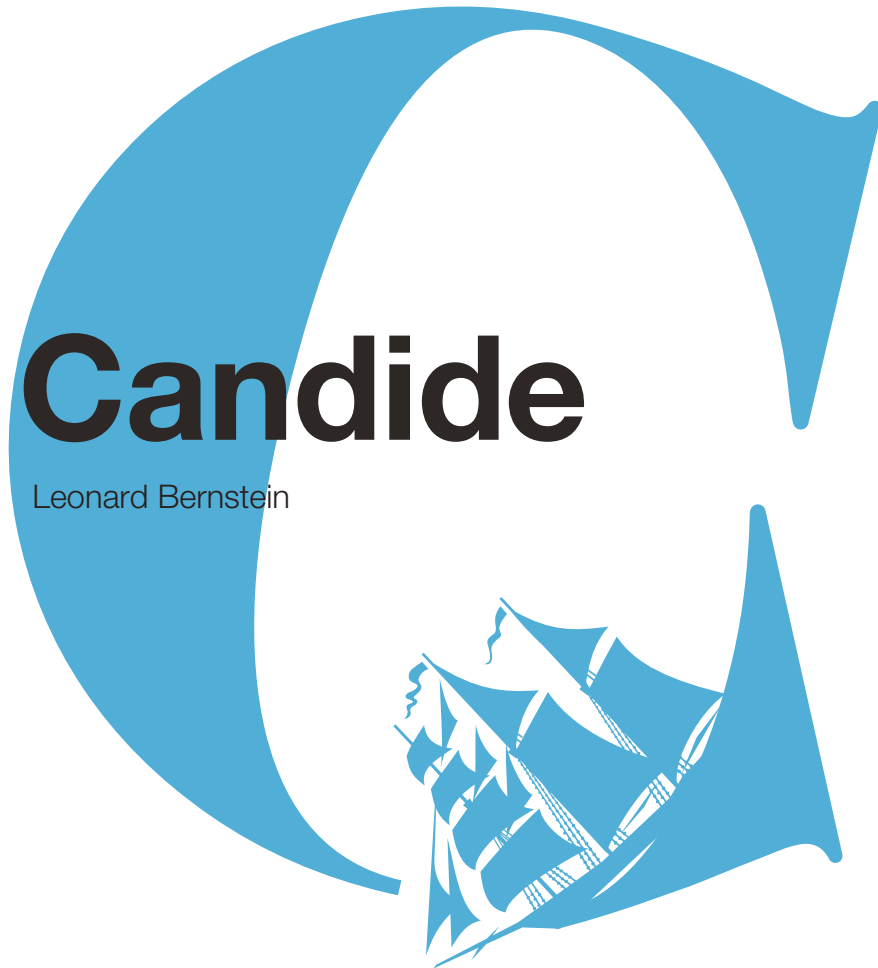
Toiduelamused buffeest galaõhtusöögini

Spa

Suur valik massaaže, spa- ja iluhoolduseid

VANEMUISE KONTSERDIMAJA 20

LEONARD BERNSTEIN 100

8.11 kell 19 Vanemuise kontserdimaja

Dirigent: **Vello Pähn**
Lavastaja: **Marko Matvere**

GOLDEN WORLD TOURI RAAMES
THE KING'S SINGERS

23. oktoober kell 19
Vanemuise kontserdimaja

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks.

Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAE2X /

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEE2X

Märksõna: VANEMUISE FOND

Vanemuise fond tänab:

Olga Aasavit, Andrus Ansipit, Mart Avarmaad,
Alar Kroodot, Kalev Kaset, Mati Kermast, Eero Timmermanni,
Tartu linna, Vanemuise advendikontserdil annetajaid.

Eesti Kontserdi toetajad:

Hooaja peatoetaja

Hooaja suurtoetaja

Ametlik autopartner

KULTUURIMINISTEERIUM

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

Ametlik hotellipartner Tartus

Ametlik hotellipartner Tartus

Ametlik hotellipartner Tallinnas

KULTUURIMINISTEERIUM

AITAN LAPSI

AS GIGA on Vanemuise Sümfooniaorkestri Kassitoome tasuta suvekontserdi peasponsor.

vanemuine.ee

concert.ee